

At-VEJLEDNING

ARBEJDETS UDFØRELSE – D.2.11

Vinterinddækning af råhuse, stilladser m.m.

November 2004

Hvad er en At-vejledning?

At-vejledninger vejleder om, hvordan reglerne i arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes. At-vejledninger bruges til at

- uddybe og forklare ord og formuleringer i reglerne (lov og bekendtgørelser)
- forklare, hvordan kravene i reglerne kan efterkommes efter Arbejdstilsynets praksis
- oplyse om Arbejdstilsynets praksis i øvrigt på baggrund af bl.a. afgørelser og domme
- forklare arbejdsmiljølovgivningens områder og sammenhæng mv.

Tal i parentes henviser til listen over relevante At-vejledninger/-anvisninger/-meddelelser på bagsiden af At-vejledningen.

Er en At-vejledning bindende?

At-vejledninger er ikke bindende for virksomhederne, sikkerhedsorganisationerne eller andre, men vejledninger bygger på regler (lov og bekendtgørelser), der er bindende. Arbejdstilsynet vil ikke foretage sig mere i de situationer, hvor fx en virksomhed har fulgt en At-vejledning.

Virksomhederne kan vælge andre fremgangsmåder mv., men Arbejdstilsynet vil i så fald vurdere, om den valgte fremgangsmåde er lige så god og i overensstemmelse med reglerne.

Når en At-vejledning gengiver bindende metodekrav mv. fra lov eller bekendtgørelser, skal virksomhederne følge de pågældende metoder. Det vil altid fremgå tydeligt af en At-vejledning, når der gives bindende metodekrav mv.

Hvor findes information om At-vejledningerne?

Et emne kan være beskrevet i mere end én At-vejledning. Derfor er det en god idé at orientere sig på Arbejdstilsynets hjemmeside på Internettet på adressen www.at.dk.

I en overgangsperiode vil der stadig findes "gamle" At-meddelelser og At-anvisninger, der ligesom At-vejledningerne beskriver, hvordan arbejdsmiljølovgivningen kan overholdes. Med tiden vil alle At-meddelelser og At-anvisninger udgå, efterhånden som de afløses af At-vejledninger. Også her kan der hentes hjælp på Arbejdstilsynets hjemmeside.

Denne vejledning oplyser om, hvornår der skal foretages inddækning af råhuse, stilladser og andre åbne konstruktioner til beskyttelse mod sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget i vinterperioden.

§ 11, stk. 2 i Bekendtgørelse nr. 589 af 22. juni 2001 om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder efter lov om arbejdsmiljø (byggepladsbekendtgørelsen) fastsætter: "I råhuse, på stilladser og lignende åbne konstruktioner, hvor der foregår arbejde i længere perioder, og hvor det må påregnes, at de ansatte udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget, skal der i vinterhalvåret foretages inddækninger eller lignende til beskyttelse herimod i det omfang, det er muligt og rimeligt."

Som bestemmelsen angiver, gælder den ved arbejde i råhuse, på stilladser og lignende åbne konstruktioner. Det sidstnævnte dækker fx brodele og brokonstruktioner, skorstene og personløftere med arbejdsstandplads. Bestemmelsen omfatter ikke arbejde på tage.

Bestemmelsen knytter kravet om inddækning eller lignende foranstaltning til en række betingelser. Om disse i det enkelte tilfælde er opfyldt, vil til en vis grad bero på en vurdering. Nedenfor gives nærmere retningslinjer for denne i tilknytning til de enkelte betingelser indeholdt i bestemmelsen.

1. Arbejdet skal foregå i vinterperioden

Dette anses at omfatte perioden fra 1. oktober til 31. marts.

2. Vejrligspåvirkninger

Arbejdet skal foregå under forhold, hvor det må påregnes, at de ansatte udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget.

Sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget vil primært være afkøling af kroppen generelt eller en afkøling lokalt på kroppen. Dette vil øge risikoen for ledskader i fx ryggen samt øge risikoen for ulykker og brud, fordi muskler og led ved afkøling vil blive stive, og fordi kroppen ved generel afkøling vil få langsommere reaktionsevne. Afkølingen, specielt af hænder, vil endvidere kunne influere på evnen til at arbejde sikkerhedsmæssigt forsvarligt ved udførelsen af visse arbejdsfunktioner, navnlig præcisionsarbejde. Desuden vil en generel afkøling af kroppen nedsætte kroppens modstandskraft og øge risikoen for forkølelser, infektionssygdomme mv.

Der indgår derfor i vurderingen af de sundhedsskadelige påvirkninger flere faktorer ud over vejrets karakter, såsom arbejdsforholdene i øvrigt, herunder de omgivende forhold, arbejdets art og arbejdsperiodens længde. Det skal ved vurderingen tages i betragtning, at vind- og trækpåvirkning forstærker den afkølede effekt, der i forvejen kan opstå som en følge af lave temperaturer, eventuelt kombineret med høj fugtighed og nedbør.

Bygge- og anlægspladsens beliggenhed i forhold til omgivelserne vil også være af betydning for effekten af sundhedsskadelige påvirkninger. Når der arbejdes fra stilladser, og arbejdspladsen befinder sig i 1. sals niveau eller højere, vil der sjældent være læ og ly fra fx andre bygninger eller træer. Omkring bygninger og gennem åbne bygninger og konstruktioner opstår der ofte turbulente luftstrømninger eller luftstrømninger med høj hastighed, fordi vinden støder på mange forhindringer og således får afbøjet retning, bliver presset sammen o.l.

3. Arbejdet skal foregå i en længere periode

Ved beregning af arbejdsperiodens længde medregnes den tid, hvor ansatte hos en eller flere arbejdsgivere samtidigt eller forskudt udfører arbejdsfunktioner på bygge- eller anlægspladsen i råhuse, på stilladser eller lignende åbne konstruktioner. Arbejdstid, anvendt til etablering/opstilling af råhuse eller åbne konstruktioner i form af tekniske hjælpemidler som fx stilladser, medregnes ikke i periodens længde.

Hvad der kan betragtes som en længere periode, må til en vis grad vurderes konkret i sammenhæng med de øvrige forhold, der skal tages i betragtning ved vurderingen af, om de ansatte udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger, jf. ovenfor, men det er Arbejdstilsynets opfattelse, at der ved arbejde i råhuse skal være tale om en samlet arbejdsperiode på over 3 arbejdsdage, og ved arbejde på stilladser og lignende åbne konstruktioner en samlet arbejdsperiode på over 6 arbejdsdage.

Det skal være muligt og rimeligt under hensyn til de konkrete forhold at foretage inddækning eller lignende foranstaltning til imødegåelse af de sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget.

Det er kun nødvendigt at etablere inddækning eller lignende foranstaltning af arbejdsområder, hvor der faktisk arbejdes, og hvor det må påregnes, at de ansatte udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger fra vejrliget.

4. Foranstaltninger, der kan træffes

Det skal være sikkerhedsmæssigt forsvarligt og teknisk og økonomisk muligt at gennemføre foranstaltningerne.

Som eksempler på mulige foranstaltninger kan nævnes:

- Lukning af facadeåbninger med plastikbetrukne rammer e.l.
- Hel eller delvis inddækning med plastpresenning e.l.
- Det er her en forudsætning, at et eventuelt stillads har mulighed for tilstrækkeligt antal befæstninger, til at montering med plastpresenning er sikkerhedsmæssigt forsvarligt.
- Hel eller delvis inddækning med net. Inddækning med net kræver ikke samme antal befæstninger af stillads som inddækning med presenning. En netinddækning, som begrænser vindpåvirkningen med op til 50 pct., vil sikre udsynet og kan dermed i nogle tilfælde være en tilstrækkelig og acceptabel løsning.
- Inddækning i form af effektivt indrettet klimaskærm eller vindskærm.

Valget af foranstaltning i det enkelte tilfælde skal foretages ud fra en konkret vurdering af, hvad der er teknisk muligt, rimeligt og egnet.

Foranstaltningerne skal være af teknisk karakter. De kan ikke bestå i personlige værnemidler.

Kun i tilfælde, hvor det ikke er muligt eller rimeligt at foretage inddækning eller anden teknisk foranstaltning, fx hvis den bygningsdel, der skal optage kræfterne fra stilladset mv., ikke kan modstå belastningen ved sådanne foranstaltninger, kan personlige værnemidler – i form af særlig beklædning – i stedet komme på tale, jf. bekendtgørelsen om brug af personlige værnemidler.

5. Hvem har ansvaret for, at der bliver etableret vinterinddækning

5.1 Arbejdsgiveren

Udgangspunktet i Arbejds miljøloven er, at arbejdsgiveren altid har ansvaret for, at de ansattes arbejdsforhold er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige, herunder at arbejdsstedet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt indrettet. Dette betyder, at arbejdsgiveren, der har ansatte beskæftiget ved arbejde i råhuse, på stilladser mv., er ansvarlig for, at der er etableret den fornødne vinterinddækning.

Foruden arbejdsgiveren har den projekterende, bygherren og den arbejdsgiver, der har påtaget sig at etablere vinterinddækningen, også et ansvar.

5.2 Den projekterende

Den projekterende skal med sine angivelser i projektet sikre, at bestemmelserne i byggepladsbekendtgørelsen kan overholdes. Bestemmelsen om vinterinddækning betyder, at den projekterende i projektet skal tage højde for vinterinddækning, hvis han er klar over, at byggeriet tidsmæssigt er planlagt, således at der skal arbejdes i råhuse, på stilladser mv. i vinterperioden.

Endvidere har den projekterende pligt til at oplyse bygherren om dennes forpligtelser efter arbejdsmiljølovgivningen i relation til projektet. Da vinterinddækning typisk vil være en fællesforanstaltning, betyder det, at den projekterende, hvis der er to eller flere arbejdsgivere med tilsammen flere end 10 beskæftigede, skal oplyse bygherren om, at denne skal træffe aftale med entreprenørerne om, hvem der skal etablere, vedligeholde og fjerne vinterinddækningen, samt at det skal fremgå af planen for sikkerhed og sundhed, at der etableres vinterinddækning, og hvem der skal gøre det.

5.3 Bygherren

Bygherren har, som det fremgår ovenfor, en pligt til at vurdere, om der vil blive behov for vinterinddækning, som en fælles sikkerhedsforanstaltning. I denne vurdering indgår årstiden for byggeriet. Hvis dette er tilfældet, skal han træffe aftale med den arbejdsgiver, der skal etablere, vedligeholde og fjerne vinterinddækningen.

Bygherren skal så i planen for sikkerhed og sundhed angive, at der etableres vinterinddækning, dennes omfang, samt hvilken arbejdsgiver der er ansvarlig herfor.

Bygherren har pligt til at koordinere de fælles sikkerheds- og sundhedsforanstaltninger på byggepladsen.

6. Arbejdsgiveren, der har påtaget sig at etablere vinterinddækning

Den arbejdsgiver, der ifølge aftale med bygherren har påtaget sig forpligtelsen til at etablere vinterinddækning, har ansvaret for, at dette bliver gjort, også selv om hans egne ansatte ikke har brug for foranstaltningen. Denne forpligtelse gælder også, hvor aftalen er truffet med de andre arbejdsgivere på byggepladsen, i den situation, hvor der ikke er beskæftiget mere end 10 personer på byggepladsen.

Jens Jensen

Læs også branchearbejdsmiljørådenes vejledninger mv.:

Branchearbejdsmiljørådenes vejledninger kan findes på de enkelte branchearbejdsmiljøråds hjemmesider. Der er link til disse hjemmesider på Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk

Arbejdstilsynet

Landskronagade 33
2100 København Ø
Telefon 70 12 12 88
Telefax 70 12 12 89
e-post at@at.dk
www.at.dk

Prepress: HellasGrafisk A/S – Tryk: Phønix-Trykkeriet A/S

